

درآمدی بر شناخت هنر مدرن

مانیکا بوم-داچن و جنیت کوک
ترجمه‌ی نرگس انتخابی

بوم-داچن، مونیکا / Bohm-Duchen, Monica	سرشناسه
درآمدی بر شناخت هنر مدرن / مانیکا بوم-داچن، جنت کوک؛	عنوان و نام پدیدآور
ترجمه‌ی نرگس انتخابی.	
تهران: نشر فنجان، ۱۳۹۶.	مشخصات نشر
۱۳۴ ص.: مصور (رنگی): ۱۶/۵ × ۲۳ س.م.	مشخصات ظاهری
هنر.	فروست
۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۱۲-۷-۸	شابک
فیبا.	وضعیت فهرست‌نویسی
اصطلاح‌نامه.	یادداشت
نمایه.	یادداشت
Understanding Modern Art, 1991.	یادداشت (عنوان اصلی)
هنر نوین — قرن ۲۰ م.	موضوع
Art, Modern 20 th century.	موضوع
کوک، جان، ۱۹۶۰- م. / Cook, Janet	شناسه‌ی افزوده
انتخابی، نرگس، ۱۳۳۹- ، مترجم.	شناسه‌ی افزوده
N ۶۴۹۰/ب۹د۴ ۱۳۹۶	رده‌بندی کنگره
۷۰۹/۰۴	رده‌بندی دیویی
۴۸۶۴۳۹۶	شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی

این کتاب ترجمه‌ای است از

Understanding Modern Art (1991)

Written by Monica Bohm-Duchen & Janet Cook

London: Usborne Publishing Ltd.

ماینیکا بوم-داچن	نویسندگان
جنت کوک	
نرگس انتخابی	مترجم
فرامرز همایونی	نمایه‌ساز
پاشا دارابی	صفحه‌آرا
ساسان پناهی	گردآوری تصاویر
حسن کریم‌زاده	طراح جلد
پرنده، تانیا (پنج‌ساله)	تصویر جلد
انوشه صادقی آزاد	ناظر فنی
علی سجودی	ناظر چاپ
اول، زمستان ۱۳۹۶	نوبت چاپ
صنوبر	چاپ
۱۰۰۰ نسخه	تیراژ
۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۱۲-۷-۸	شابک

تمام حقوق این اثر متعلق به نشر فنجان است و هرگونه استفاده از عناصر صوری و محتوایی آن، کلا و جزئا، به هر زبانی و به هر شکلی بدون اجازه‌ی کتبی ناشر ممنوع است.

یازده	تقدیم نامه‌ی مترجم
۱	درآمد
۲	هنر مدرن یعنی چه؟
۶	طبیعت بی جان
۱۰	طبیعت
۱۴	انسان
۱۸	احساسات
۲۲	مدل در هنرهای تجسمی
۲۶	زندگی شهری
۳۰	حرکت
۳۴	سیاست
۳۸	تبلیغات
۴۲	جنگ
۴۶	رؤیا
۵۰	دین
۵۴	معنویت
۵۸	هنر ایده‌ها
۶۲	هنر، خارج از نگارخانه
۶۶	هنر، معماری، طراحی
۷۰	هنر مدرن و فرهنگ عامه
۷۴	جریان‌های هنری متأخر
۷۸	به چه قیمتی؟
۸۲	هنر، راه رسیدن به شهرت؟
۸۷	هنرمندها
۹۹	جنبش‌ها
۱۰۷	اصطلاح‌نامه
۱۰۹	نام‌نامه

▲ کلود مونه: زنی با چتر آفتابی: بانو مونه و پسرش، ۱۸۷۵.
رنگ روغن روی بوم، ۸۱ × ۱۰۰ سانتی‌متر. گالری هنر ملی،
واشینگتن دی. سی.، آمریکا.

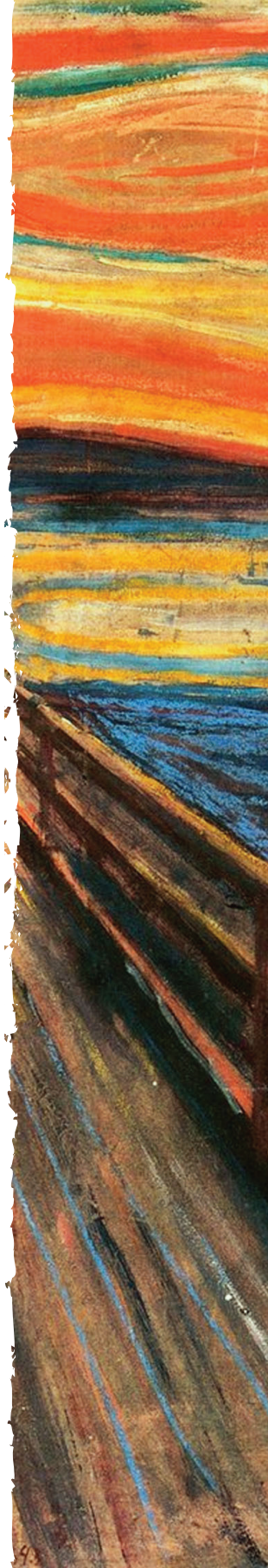
هنرمدرن برای بسیاری از مردم سرگیجه‌آور و دلسردکننده است. در این کتاب سعی شده پرده از ابهام هنرمدرن برداشته شود تا خوانندگان بتوانند با نگاهی بازتر آثار هنرمندان مدرن را بررسی کنند. هر چهار صفحه‌ی کتاب به یک موضوع یا مسئله‌ی مهم در هنرمدرن، مثل طبیعت یا زندگی شهری، می‌پردازد. در هر بخش، دو یا سه اثر به دقت تحلیل، و پرده‌های نقاشی یا پیکره‌های دیگری برای تماشا پیشنهاد شده‌اند.

تماشای آثار هنری در این کتاب و دیگر کتاب‌های هنری جایگزین مناسبی برای تماشای اصل آثار نیست. از این رو، در کنار هر اطلاعتی آمده در مورد موزه‌ها یا گالری‌هایی که این آثار در آن‌ها نگهداری می‌شوند. گرچه بسیاری از آثاری که در این کتاب از آن‌ها نام برده شده همواره در موزه‌ها نمایش داده می‌شوند، اما بعضی از آثاری که برای تماشا پیشنهاد شده‌اند، به خاطر محدودیت فضای موزه‌ها چنین وضعی ندارند.

از آن‌جا که این آثار از مجموعه‌های مختلفی در سراسر جهان گردآوری شده‌اند، امکان تماشای همه‌ی آن‌ها از نزدیک وجود ندارد. پس سعی کنید اصل اثر را در ذهن خود مجسم کنید، به خصوص رنگ، جنس و اندازه‌ی آن را. به ابعاد اثر که در حاشیه‌ی کار نوشته شده توجه کنید. از چپ به راست طول و عرض اثر را می‌بینید و در مورد پیکره‌ها ضخامت هم در آخر ذکر شده است.

در بعضی صفحه‌های کتاب تصاویری کارتونی آمده که از مجله‌ها و روزنامه‌های صد سال گذشته انتخاب شده‌اند. این کارتون‌ها، علاوه بر خنده‌دار بودن، اغلب نشان‌دهنده‌ی برخورد معاصران هنرمندان مدرن با آثار آن‌هاست.

در پیوست «هنرمندها» شرح مختصری درباره‌ی زندگی و آثار هنرمندهایی آمده که نام‌شان در کتاب ذکر شده است. برای آشنایی مختصر با هدف‌ها و ایده‌های هر جنبش به پیوست «جنبش‌ها» مراجعه کنید. برای آن دسته از اصطلاحات تخصصی که در متن با علامت * مشخص شده‌اند، در پیوست «اصطلاح‌نامه» توضیح مختصری آمده است.

طبیعت بی جان

نقاشی طبیعت بی جان به تصویر درآوردن یک یا چند شیء است، مانند نقاشی منظره (ن.ک. ص ۱۰). نقاشان هلندی سده‌ی هفدهم نخستین کسانی بودند که طبیعت بی جان کشیدند. پیش از آن، اشیا به عنوان بخشی از موضوع نقاشی کشیده می‌شدند تا اعتبار و پذیرش اثر را بیش‌تر کنند. برخی هنرمندان با کشیدن طبیعت بی جان تکنیک خود را به رخ دیگران می‌کشیدند، برخی دیگر به این موضوع ابعادی نمادین می‌دادند (ن.ک. ص ۲ و ۷)، و برخی برای نشان دادن حالات روحی خود به طبیعت بی جان روی می‌آوردند (مثل آثار میرو و انسرکه در «آثار پیشنهادی برای تماشا» از آن‌ها نام برده شده است). با این‌همه، شاید بتوان ادعا کرد که نقش اساسی طبیعت بی جان در هنر مدرن تجربه کردن تکنیک‌ها و اسلوب‌های جدید بوده است، یعنی همان کاری که نقاشان کوبیست انجام دادند.

♦ طبیعت بی جان با سیب و پرتقال اثر پل سزان

می‌شوند. اما سزان علاقه‌ای به رئالیسم نداشت؛ او مایل بود تأثیر بصری و روانی نمایش همزمان اشیا از زاویه‌های مختلف را کشف کند.

آثار سزان در زمان حیاتش مورد تأیید نهادهای هنری قرار نگرفت، اما بسیاری از اعضای جنبش آوانگارد*، از جمله پیکاسو، کار او را الهام‌بخش می‌دانستند. هنگامی که گروهی از این اشخاص برای ادای احترام نزد او رفتند متوجه شدند که سزان چنان به بی‌تفاوتی جامعه‌ی هنری خو گرفته که ادای احترام آنان را خالصانه و با حسن نیت نمی‌داند.

کوبیسم یک شبه اتفاق نیفتاد، بلکه محصول روندی تدریجی از تغییرات بود. در این روند، سزان نقش مهمی ایفا کرد. اگر با سنج‌های رئالیستی و توجه به توانایی تکنیکی، که از دوران رنسانس* معمول بوده، به سراغ این نقاشی برویم، بی‌بروگرد آن را اثری ناموفق ارزیابی خواهیم کرد. بشقاب گرد نیست و ظاهراً کاسه از قالبی ژله‌ای درآمده. سیب‌های داخل بشقاب از بالا و پرتقال‌های داخل کاسه از پهلو دیده

پل سزان: طبیعت بی جان با سیب و پرتقال.
۱۸۹۵-۱۹۰۰، رنگ روغن روی بوم.
۷۳×۹۲ سانتی‌متر.
موزه دُرسه، پاریس، فرانسه.

♦ حلزون اثر آنری ماتیس

فکر می‌کنید اگر عنوان این اثر را ندیده بودید می‌توانستید موضوع آن را تشخیص دهید؟ بیش تر مردم لابد فکر می‌کردند که این اثری انتزاعی است. حلزون این نقاشی ممکن است در نگاه اول دیده نشود، اما اگر نگاهی به عکس حلزون در پایین صفحه بیندازید و دوباره به نقاشی ماتیس برگردید، متوجه می‌شوید که هدف ماتیس چه بوده است. اگر از شکل سبز در وسط شروع کنیم صدف حلزون رو به بالا پیچ می‌خورد و در انتها به شکل سبز روشن در گوشه‌ی پایین سمت راست می‌رسد. سرخ بامزه‌ای را که بالای شکل یاسی رنگ پنهان شده تشخیص می‌دهید؟ شکل حلزونی کوچکی از آن بیرون زده است.

▲ آنری ماتیس: حلزون، ۱۹۵۳. گواش روی کاغذ بریده و چسبانده شده. ۲۸۶/۴×۲۸۷ سانتی‌متر. گالری تیت، لندن، انگلستان.

شکل‌هایی از دل این ورق‌ها برید. شاگردانش مطابق نظر او این شکل‌ها را اول به کاغذ سفید سنجاق کردند و بعد روی آن چسبانند.

♦ ماتیس چطور این اثر را خلق کرد؟

در ۱۹۵۳ ماتیس هشتاد و چهار ساله در بستر بیماری بود. او از شاگردانش خواست ورق‌های بزرگ کاغذ را با گواش به رنگ‌های مورد نظر او رنگ کنند. بعد

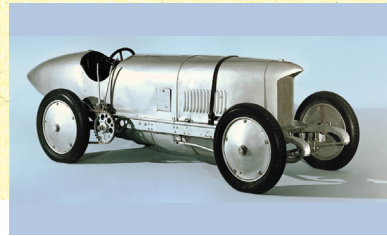
فوتوریسم

فوتوریسم درست پیش از آغاز جنگ جهانی اول در شمال ایتالیا پدید آمد. بنیان‌گذاران فوتوریسم، زندگی شهری معاصر را می‌ستودند و از سنت‌گرایی هنری گریزان بودند. فوتوریست‌ها در اولین بیانیه خود (۱۹۰۸) آوردند که «... عظمت جهان با نوع جدیدی از زیبایی غنی شده است: زیبایی سرعت. یک اتومبیل مسابقه که با لوله‌های بزرگ مارمانند تزیین شده و نفس‌اش با انفجار همراه است...، زیباتر از پیکره‌ی الاهی پیروزی ساموتراس است».

فوتوریست‌ها بیانیه‌های تندوتیز زیادی منتشر کردند. در یکی از این بیانیه‌ها گفته شده بود که باید تمام موزه‌ها و کتابخانه‌ها را خراب کرد. آن‌ها وقایعی را روی صحنه می‌بردند که برای طبقه‌ی متوسط تکان‌دهنده بود. چند سال بعد، دادانیست‌ها و هنرمندان پرفرمنس (نمایشگر) دهه‌ی ۱۹۶۰ از همین شگرد استفاده کردند. برخی از فوتوریست‌ها طرفدار نظامی‌گری بودند و بعدها از موسولینی (رهبر فاشیست‌های ایتالیا از ۱۹۲۲-۱۹۴۳) حمایت کردند که همین امر موجب بی‌اعتباری این جنبش شد.

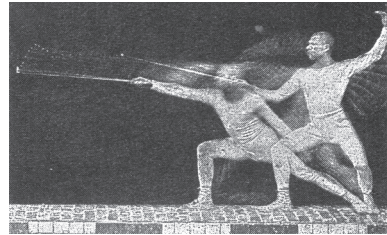

▶ از اتومبیل‌های مسابقه‌ای سال ۱۹۰۸ که هنگام حرکت، الهام‌بخش ادعاهای جسورانه‌ی بیانیه‌ی فوتوریست‌ها بود.

◀ الاهی پیروزی ساموتراس. پیکره‌ای معروف از یونان باستان در موزه‌ی لوور، پاریس، فرانسه.

▶ این عکس اثراتی بین‌ژول ماره، تکنیک عکاسی‌ای را نشان می‌دهد که بالا در نقاشی از آن پیروی کرده است.

آثار پیشنهادی برای تماشا

- اومبرتو بوتچونی: حالات روحی: خداحافظی: آن‌ها که می‌روند، آن‌ها که می‌مانند. ۱۹۱۱. موزه‌ی هنر مدرن (موما)، نیویورک، آمریکا.
- ماریسل دوشان: زن برهنه از پلکان پایین می‌آید. ۱۹۱۲. موزه‌ی هنر فیلادلفیا، فیلادلفیا، آمریکا.
- الکساندر کالدز: قرمز کوچک زیر آبی. ۱۹۴۷. موزه‌ی هنر فاگ، دانشگاه هاروارد، کیمبریج (ماساچوست)، آمریکا.
- ژان تنگلی: ماشین نقاشی یا متاماتیک. ۱۹۶۱. موزه‌ی استیدلیک، آمستردام، هلند.

آرنات، کیت (۱۹۳۰-۲۰۰۸)

هنرمند مفهوم‌گرای بریتانیایی

آرنات از اواخر دهه‌ی ۱۹۶۰ در آثارش به نقش هنر و هنرمند در جوامع غربی، غالباً به شیوه‌ای طنزآمیز، پرداخته است.

آندره، کارل (۱۹۳۵-)

پیکرتراش مینیمالیست آمریکایی

آندره از سال ۱۹۶۶ با استفاده از اشیایی که تولید انبوه می‌شوند (مانند آجر) مجسمه ساخته است. او این مواد را افقی روی زمین می‌چیند، و وقتی نمایش پایان می‌یابد، آن‌ها را از هم باز می‌کند.

ارنست، ماکس (۱۸۹۱-۱۹۷۶)

نقاش آلمانی-فرانسوی

ارنست از ۱۹۰۸ تا ۱۹۱۴ در دانشگاه بُن فلسفه خواند. در ۱۹۱۱ با گروه «سوار آبی فام» ارتباط برقرار کرد و هشت سال پس از آن رهبر دادائیس‌های کُلن شد. در ۱۹۲۲ در فرانسه مستقر شد و خیلی زود یکی از اعضای مهم گروه سوررئالیست‌ها شد. سبک کار ارنست بسیار متنوع است. مشخصه‌ی عمده‌ی کارهایش نوآوری در تکنیک است. برای کارهای تجربی و پیش‌تازانه‌ی او در زمینه‌ی فروتاژ (نقش‌اندازی مالشی)* نگاه کنید به صفحه‌ی ۴۹.

استپانووا، واروارا (۱۸۹۴-۱۹۵۸)

نقاش و طراح روس

استپانووا در مدرسه‌ی هنر قازان تحصیل کرد، جایی که با همسر آینده‌اش، آکساندر ژدچنکو، آشنا شد. در ۱۹۱۲ به مسکوفت و وارد مدرسه‌ی هنر استروگائوف شد. او از ۱۹۱۸ به بعد در انجمن‌های انقلابی هنر فعال شد و تا ۱۹۲۱ روی نقاشی ساخت‌گرا با سه پایه و گرافیک متمرکز بود و از آن پس به طراحی پارچه روی آورد.

اکیف، جورجیا (۱۸۸۷-۱۹۸۶)

نقاش آمریکایی

اکیف در شیکاگو و نیویورک هنر خواند و تا سال ۱۹۱۸ در تگزاس و ویرجینیا تدریس می‌کرد. سپس از تدریس کناره‌گیری کرد تا تمام‌وقت به نقاشی بپردازد. در ۱۹۱۶ با آلفرد استیگلیتس، عکاس و واسطه‌ی آثار مدرن، آشنا شد. استیگلیتس استعداد اکیف را کشف کرد و او را تشویق به کار کرد. در ۱۹۲۴ این دو با هم ازدواج کردند. در ۱۹۲۹ اکیف بیابان نیومکزیکورا «کشف کرد» و در ۱۹۴۶، پس از درگذشت استیگلیتس، برای زندگی به آن جا رفت. او شهرت خود را مدیون منظره‌های انتزاعی چشمگیر، نقاشی‌های گل و دیگر فرم‌های طبیعی، و نیز شیوه‌ی زندگی بسیار مستقل خود است.

در این بخش، برخی از مهم‌ترین جنبش‌های هنر مدرن به اختصار معرفی شده‌اند. بسیاری از این جنبش‌ها در این کتاب معرفی شده‌اند که شماره‌ی صفحه‌ی آن‌ها را نیز آورده‌ایم. نام هنرمندانی که با قلم سیاه آمده، به این معنی است که یک یا چند اثر از آن‌ها در این کتاب معرفی شده است.

نام، تاریخ و خاستگاه	هنرمندان	ویژگی‌های اصلی
اُپ آرْت اواخر دهه‌ی ۱۹۵۰ و دهه‌ی ۱۹۶۰ بین‌المللی (نیز ن.ک. ص ۳۲)	آگام • آلبرس آنوسکیه و بیچ رایلی • سوتو وازارلی	اُپ آرْت کوتاه‌شده‌ی اُپتیکال آرْت به معنی هنر دیدمانی است. اُپ آرْت به نوعی هنر انتزاعی* هندسی اشاره دارد که با استفاده از واکنش بصری بیننده، این توهم را به وجود می‌آورد که تصویر در حرکت است. هنرمندان اُپ آرْت برای دست یافتن به این ویژگی از روان‌شناسی ادراک بهره می‌برند. در فرانسه به این جنبش «سینه‌تیسیم» یا «آر سینه‌تیک» هم می‌گفتند.
اکسپرسیونیسم ۱۹۰۵- اوایل سده‌ی بیستم آلمان و اتریش (نیز ن.ک. ص ۱۹)	اشمیت-ژتلف شيله • کاندینسکی کوکوشکا کولتویتس کیرشنر • مارک مایدنر • نولده هکل • یاولنسکی	هدف اصلی هنرمندان این جنبش بیان احساسات یا احساسی عمیق‌تر از واقعیت بود. به این منظور، آن‌ها از ضربه‌های پرشور قلم و شکل‌ها و رنگ‌های اغراق‌آمیز استفاده می‌کردند. پیروان این جنبش به دو گروه تقسیم می‌شدند: دی بروکه (= پل) و در بلاونه رایتز (= سوارکار آبی فام). وان گُخ و مونک مهم‌ترین تأثیر را بر این جنبش گذاشتند. از اصطلاح اکسپرسیونیسم گاهی برای اشاره به فُویسم فرانسوی، و یا ویژگی‌هایی خاص در هنر مدرن ترهم استفاده شده است.
اکسپرسیونیسم انتزاعی اواخر دهه‌ی ۱۹۴۰-اواخر دهه‌ی ۱۹۵۰ آمریکا (نیز ن.ک. ص ۵ و ۱۴)	پالک • تویی دیونینگ • رانکو گورکی • مادرول نیومن	هنرمندان این جنبش نقاشی‌های چشم‌گیری در اندازه‌های بزرگ خلق می‌کردند که بسیار انتزاعی بودند. دو نوع اکسپرسیونیسم انتزاعی وجود داشت: «نقاشی کُنشی» (ن.ک. ص ۵)، و گونه‌ی ملایم‌تری به نام «نقاشی کنشی میدانی». در این گونه‌ی دوم از حجم زیادی رنگ استفاده می‌شد و توجه اصلی به روابط میان رنگ‌ها معطوف بود. این جنبش یکی از عوامل عمده‌ای بود که باعث شد پس از جنگ جهانی دوم نیویورک به عنوان پایتخت هنری جهان جایگزین پاریس شود.

Renaissance

رُنسانس (نوزایی)

به دوره‌ای از حیات مجدد اروپا در سده‌های پانزدهم و شانزدهم میلادی گفته می‌شود که از هنر یونان و روم باستان الهام می‌گرفت.

Ready-made

ساخته‌گزیده

عنوانی است که مارسل دوشان برای ارجاع به اشیایی که تصادفی برمی‌گزید و به عنوان اثر هنری به نمایش می‌گذاشت، مانند چرخ دوچرخه یا جابگری انتخاب کرد.

Found Object

شیء بازیافته

شیئی است که به طور طبیعی، مانند یک کنده‌ی شناور، یا توسط انسان، مانند پارچه یا بطری، درست شده است. این اشیا بدون هیچ دخل و تصرفی به عنوان اثری هنری به نمایش درمی‌آیند یا در اثر هنری دیگری ادغام می‌شوند.

Frottage

فروتاژ (نقش‌اندازی مالشی)

در زبان فرانسه به معنی «سایش» است. فروتاژ طرحی است که با قرار دادن یک صفحه کاغذ روی یک سطح بافت‌دار و کشیدن مداد یا مداد شمعی روی آن به سطح ورق کاغذ منتقل می‌شود.

Avant-garde

آوانگارد

به هنرمندانی گفته می‌شود که از رویکرد، سبک و تکنیک‌های جدید در اعتراض به شیوه‌های قدیمی استفاده می‌کنند. این اصطلاح مشتق از کلمه‌ی vanguard به معنی «پیش‌قراول» یا «طلایه‌دار» در ارتش است.

Old Masters

استادان کلاسیک

نقاشان معروف اروپایی سال‌های ۱۴۰۰-۱۸۰۰ م و آثار متعلق به آن‌ها.

Perspective

پرسپکتیو (مناظر و مَرایا)

در نقاشی، شیوه‌ی انتقال یک تصویر سه‌بعدی بر یک سطح، عمدتاً از طریق به هم نزدیک کردن خطوط موازی با دور شدن از دید بیننده، و کوچک کردن اندازه‌ی اشیا با دورتر شدن از پیش‌زمینه‌ی نقاشی.

Plein Air

پلَن اِر (فضای باز)

یکی از اصول امپرسیونیسم. امپرسیونیست‌ها تلاش می‌کردند لحظات گذرا را در آثارشان ثبت کنند. از آن‌جا که معمولاً در فضای باز نقاشی می‌کردند، از اصطلاح پلَن اِر که اشاره به موقعیتی داشت که در آن نقاشی می‌کردند و فضایی که سعی داشتند در آثارشان خلق کنند.

این بخش فهرست الفبایی نام‌هایی است که در متن کتاب آمده است (اعم از اشخاص، آثار، جنبش‌ها و مکان‌ها). ضبط اصلی نام‌ها و شماره‌ی صفحه‌های آن‌ها را در برابر ضبط فارسی می‌بینید.

آبازور کروی، شکل: اثر ویلهلم واگنفلد ۶۹	<i>Globe lamp</i>
آدم: اثر بارنت نیومن ۵۵	<i>Adam</i>
آرام: اقیانوس ۵۰، ۵۴، ۵۵، ۹۴	<i>Pacific</i>
آرل ۹۳، ۹۴	<i>Arles</i>
آرنات، کیت ۶۱، ۸۷، ۱۰۵، ۱۰۰	<i>Keith Arnatt</i>
آفتاب استوایی: اثر امیل نولده ۱۱	<i>Tropical Sun</i>
آکونچی، ویتو ۶۰	<i>Vito Acconci</i>
آلفلد ۹۳	<i>Alfeld</i>
آلمان ۳۷، ۴۵، ۷۵، ۸۹، ۹۳، ۹۶	<i>Germany</i>
آلمان شرقی ۸۸	<i>East Germany</i>
آمریکا ۹، ۶۵، ۷۰، ۸۸، ۹۰، ۹۲، ۹۳	<i>America</i>
آمستردام ۹۰، ۹۵	<i>Amsterdam</i>
آندره، کارل ۸۰، ۸۷، ۱۰۳	<i>Carl Andre</i>
آینه‌ی بزرگ: اثر مارسل دوشان ۹۰	<i>Large Glass</i>
آپ آرت (هنر دیدمانی) ۳۲، ۹۰، ۹۹	<i>Op art</i>
ایستاین، جیکاب ۱۱	<i>Jacob Epstein</i>
آپنهایم، مریت ۴۹، ۱۰۴	<i>Meret Oppenheim</i>
ارنست، ماکس ۴۱، ۴۷، ۴۹، ۸۷، ۱۰۲	<i>Max Ernst</i>
از تارزان تا رامبو: اثر سونیا بویس ۷۷	<i>From Tarzan to Rambo</i>
از کجایم؟ چه هستیم، به کجایم؟: اثر بیل گوگن ۵۴	<i>Where do we come from? What are we? Where are we going?</i>
اسپانیا ۴۴، ۸۹، ۹۴	<i>Spain</i>
اسپرو، نانسی ۹۴	<i>Nancy Spero</i>
اسپنس، بزل ۶۹	<i>Basil Spence</i>
اسپنسر، استنلی ۴۳	<i>Stanley Spencer</i>
استالین ۳۹	<i>Stalin</i>